

په‌ره‌پیدانی زنجیره به‌های په‌تاته – ههریمی کوردستانی عیراق

پوخته

کەشوه‌ه‌وای گونجاوو خاکی به‌پیتی ههریمی کوردستانی عیراق، بارودۆخیکی نمونه‌یی بۆ به‌رهمه‌پینانی په‌تاته دهرمه‌خسینیت، له کاتی‌کدا که چالاکیه‌کانی کشتوکال و د‌وای وهرزی دروینه (هه‌لکه‌ندن) سه‌رچاوه‌ی گرنگی په‌کارخستن و داها‌ت له‌ناوچه لادییه‌کاندا دا‌بین ده‌کات. زه‌وی و ده‌ستی کاریش به‌رده‌ستن، بۆیه نه‌گه‌ری زیادی‌وونی به‌رهم به‌شیوه‌یه‌کی به‌رچاو له ئارادایه

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا، به‌ه‌وی کهمی وه‌به‌ر هه‌پان له زنجیره‌ی به‌ها وئو راهه‌پانه سنوورداری که راهه‌پهران وئو که‌سانه وه‌ریده‌گرن که له‌بواری ریه‌به‌یدا کارده‌کهن، ئه‌و فاکته‌ره‌ به‌ته‌وای سوودی‌ان لێ‌وه نه‌گیراوه. سه‌ره‌رای ئه‌و په‌شکه‌وتنه‌ی له‌بواری به‌رهم و به‌رهمه‌پینانی په‌تاته ها‌توته ئارا، کهمی توانا کشتوکالی و ئابووریه ته‌واوه‌کانی ئهم به‌رهمه هه‌پنا به‌ته‌وای و مدینه‌ها‌توو. له‌ریگه‌ی تیکه‌له‌کردنی هاوبه‌شی له‌نیوان هه‌ردوو کهرتی گشتی و تایبه‌تدا، ئامانجی ئهم پرۆژه‌یه بریتیه له‌به‌هه‌یزکردنی زنجیره به‌های په‌تاته له‌ههریمی کوردستان له‌ریگه‌ی باشت‌کردنی به‌رهم و ئاماده‌کردن وگه‌یشتن به‌بازارمکان وراهه‌پان و هه‌لی کار بۆ ئاوارمکانی ناو‌خ‌وو بۆ په‌نا‌به‌ران و بنیاتنانی توانای جوتیاران و‌خا‌وه‌ن به‌رژمونه‌دی و لایه‌نه په‌یوه‌نده‌دارمکانی دیکه

ئالنگاری

وه‌به‌ر هه‌پانی نا‌ته‌واو له‌کهرتی کشتوکال له‌ههریمی کوردستانی عیراق بو‌وته ه‌وی په‌شبه‌ستنی زیاتر به‌خۆراکی هاورد‌ه‌ک‌وای کوالیتی نزم، که به‌نرخ‌یکی کهم په‌شکه‌ش به‌به‌کاربه‌ران ده‌کرت، بۆیه، جوتیارانی به‌ج‌و‌وک له‌که‌به‌رک‌ی له‌گه‌ل کالاً هاورد‌ه‌ک‌راو‌مکان ئه‌سته‌م ده‌بین و ئه‌وه‌ش ده‌بێته‌ما‌یه‌ی قازانجی لاوه‌کی وکهم له‌پال نه‌مانی ئاره‌زووی وه‌به‌ر هه‌پان له‌ته‌که‌له‌ژیاو زیاده‌کردنی به‌رهم. هه‌روه‌ها زیانه‌کانی د‌وای دروینه‌ش به‌ه‌وی لاوازی ژیرخان و کهمی کۆکه‌ی هه‌له‌گرته‌ی گونجاوو نه‌بوونی ده‌زگاو دامه‌زرای ئاماده‌کردن زۆر ده‌بن. ده‌ره‌نجام، کشتوکال له‌ههریمی کوردستانی عیراق وه‌که‌ سه‌سته‌میه‌کی “ته‌خسته‌ی نزم/ ده‌رخسته‌ی نزم” ده‌مێنێته‌وه

جوتیارانی په‌تاته ئالنگاری به‌رهمه‌پینانی گه‌وره‌یان دێته‌په‌ش، بۆ نمونه، کوالیتی بنه‌ت‌وی په‌تاته به‌نرخ‌ی شیاو کهمه و کهم‌ک‌واری له‌گه‌یشتن به‌جۆره‌چاک‌ک‌راو‌مکانی بنه‌ت‌و هه‌یه، له‌کاتی‌کدا به‌ری‌وه‌به‌ر د‌وای په‌شکه‌ته‌کان له‌گه‌ل خواسته‌کانی مومارسه‌ باشه‌ کشتوکالیه‌کاندا په‌که‌نا‌گرته‌وه. سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش، نه‌بوونی وه‌به‌ر هه‌پان له‌بواری م‌کانی تو‌ی‌ژینه‌وه ده‌ست‌نیشان‌کردن ده‌بێته‌کۆسپ له‌به‌ر ده‌م گه‌یشتن به‌و زانی‌نه‌ی که بۆیه‌یه‌ له‌زالبوون به‌سه‌ر ئهم گه‌ی‌وه‌گر فانه‌دا یارمه‌تیده‌ر بێت. له‌پال ئه‌وه‌شدا په‌یوه‌نده‌ی لاوازم‌کانی ئیوان تو‌ی‌ژینه‌وه ریه‌به‌ری‌کردن کیشه‌ی گه‌رفتی دیکه زیاده‌کات که ده‌بێته‌ما‌یه‌ی به‌رهمه‌پینانی به‌ری‌وه‌ی نا‌به‌رده‌وام. له‌هه‌مان‌کات خه‌مه‌ت‌گ‌وزاری ریه‌به‌ری‌کردن کیشه‌ی کهمی سه‌رچاوه‌ی هه‌یه. راهه‌پان و سه‌ره‌دانی سنوورداری بۆ شو‌ینه‌کان ده‌بێته‌ما‌یه‌ی لاوازی توانای ریه‌به‌ران له‌پیدانی راویژی باش به‌جوتیاران سه‌بارمه‌ت به‌به‌رهم و را‌ده‌ست‌کردنی د‌وای دروینه

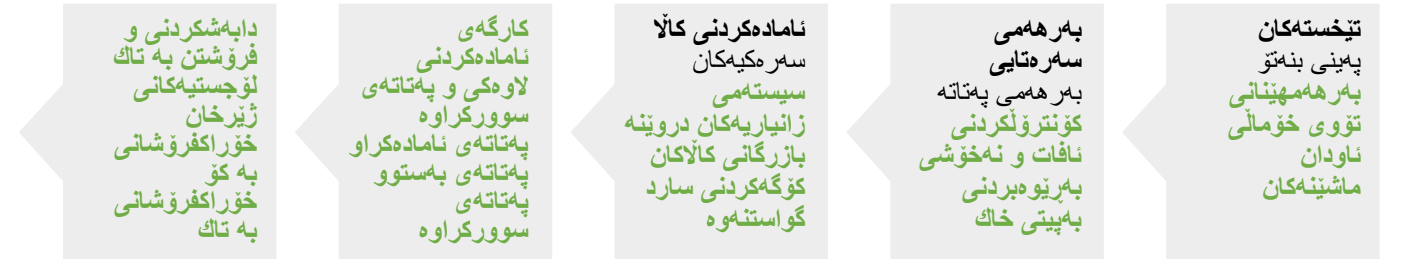
پروژه

له پاریزگای دهۆک له ههریمی کوردستان جێبهجێدەکرێت، له میانەی هاوبەشی نیوان هەردوو CABI ئەم پروژه پێنج سالانەیە بە سەرکردایەتی کەرتی گشتی و تاییبەندا

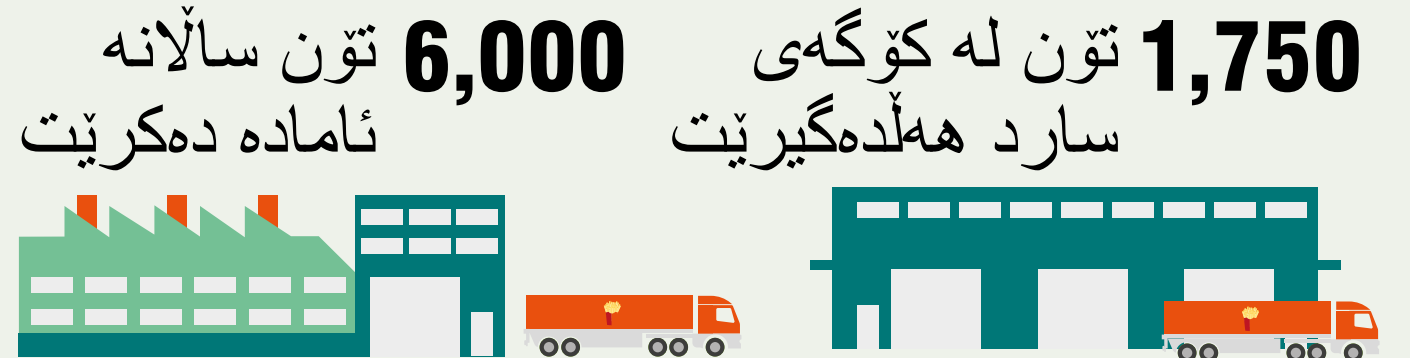
ئامانجەکە بریتیه له وەدیھێنانی خواست لەسەر بەرھەمەکانی پەتاتەیی بەرھەمھێنراوی ناوخۆ ئامادەکراو له رینگەیی پەرەپێدانی زیاترو تەواوکردنی زنجیرەیی بەھای پەتاتە. ئامانجی پروژه مەکە بریتیه له وەدیھێنانی داھاتی زیاترو بەرگەرتنر بۆ جوتیاران وزنجیرەیی بەھای بەردەوام له سەرچاوە ناوخۆییەکان وکە بەشی بازار دابین بکات ز له گەشەپێدانی ئابووری ناوخۆ بەشدارییت

پروژه مە دوو بواری سەرەکی بۆ چالاکیی دەگرێتەوہ: بنیاتنانی تواناکی گروپە بە ئامانجگیراوەکان له رینگەیی راھێنانی راھێنەران ودابینکردنی سەرچاوەکانی زانیاری. ھەر وەھا دامەزراندنی خزمەتگوزاریەکانی دواي دروینەو، کارگەییەک بۆ ئامادەکردنی پەتاتە و کۆگای ساردکراو له رینگەیی وەبەرھێنان له ژێرخان وەمشق وراھێنانەوہ (بەروانە بەرامبەر بۆ زانیاری زیاتر).

نایندەیی زنجیرەیی بەھای پەتاتە له ههریمی کوردستانی عیراق (رەگەزی پێشوو و تازە)

دەستکەوتە پێشبینیکراوەکانی پروژه مەکە

رووبەری پروژه 2:

دامەزراندنی خزمەتگوزاریەکانی دواي دروینەو، کارگەییەک بۆ ئامادەکردنی پەتاتە و کۆگای ساردکراو له رینگەیی وەبەرھێنان له ژێرخان وەمشق و راھێنانەوہ کە دەبێتە :ماپەیی

- بەرھەمھێنانی ناوخۆی پەتاتەیی سوورکراوہ بە بەکارھێنانی پەتاتەیی خۆمالی
- دامەزراندن و بەکارخستنی راھێنراوان له ئاوارەکانی ناوخۆ، پەنابەران یان توێژە کەمەدەستەکانی تر (ژنان و لاوان)
- زیادکردنی گەشتن بە دامەزراوەکانی ئامادەکردنی پەتاتەیی بەرھەمھێنراوی خۆمالی

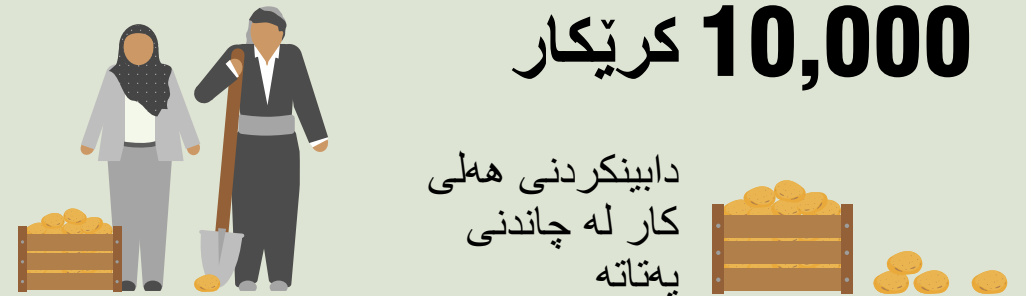
رووبەری پروژه 1:

بنیاتنانی تواناکی گروپە بە ئامانجگیراوەکان له رینگەیی راھێنانی راھێنەران ودابینکردنی سەرچاوەکانی زانیاری، کە دەبێتە ماپەیی

- ھۆشیاری وزانینی زیاتر سەبارەت بە باشترین کردارەکان
- زیادبوونی گەشتن بە دەرخستەیی کوالیتی بەرز
- گرتنەبەری شتواری بەرھەمھێنانی تازە لەلایەن جوتیارانەوہ
- زیادبوونی بەرھەم و بەرھەمھێنان، لەوانەش زیادبوونی رووبەری بەرھەم

له رینگەیی ئەم چالاکیانەوہ، پروژه مە کارەمات بۆ گەشەپێدانی ئابووری گشتی بەردەوام له کەرتی بەرھەمھێنان و پێشەسازی پەتاتە. ئەم گەشەسەندنە یارمەتیدەر دەبێت بۆ چالاککردنی کەرتەکانی خزمەتگوزاری کشتوکالی ورمخساندنی ھەلی کار بۆ ھەندیک توێژی ھەرە لاواز له ھەریە کوردستانی عیراق.

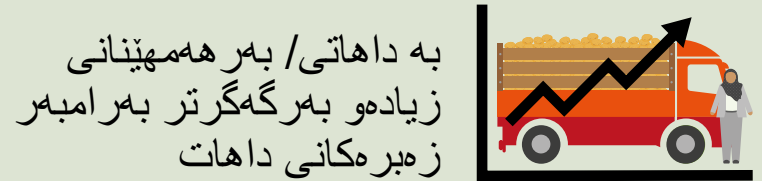
10,000 کرێکار

160

8,000 جوتیار

هاوبه‌شانی پرۆژه

ئەم پرۆژه تەمەخووزە نایەتە دی ئەگەر بە ھاوکاری نێوان ھاوبه‌شانی هەردوو کەرتی گشتی و تاییبەت نەبێت.

هاوبه‌شی کەرتی گشتی، وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوە ئاویەکان لە هەریەکێ کوردستان، بەشداری دەکات، بە ھاوکاری لەگەڵ ھاوبه‌شانی زانیین، لە بنیاتنانی جوتیاران و فەرمانبەرانی رێبەر یکردن و توێژەران و چاودێری پرۆژە و هەڵسەنگاندن و فێربوون، CABI زانکۆی دھۆک و

کە بەرپرس دەبن لە دروستکردنی دامەزراو و خزمەتگوزاریەکانی کۆگەکردنی ساردو، HZPC و KH ھاوبه‌شانی کەرتی تاییبەت بریتی دەبێت لە ئامادەکردنی ئەو کارگانه‌ی کە پشتگیری رەگەزەکانی دواي دروینە دەکات لە زنجیرە بەهەدا، سەرەرای دامەزراندن و راهێنانی کرێکارانی کارگەکان و پەرەپێدانی پێویستی بازار.

نیشتمانی		نێودەولەتی	
گشتی	زانیین	تاییبەت	زانیین
			
وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوە ئاویەکان لە هەریەکێ کوردستان	زانکۆی دھۆک	KH	CABI
			HZPC

پارەدارکردنی پرۆژه

دابەیندەکردنێ کە سەر بە ئاژانسێ پرۆژەکانی هۆڵەندییە. بە نوێنەرایەتی (SDG-P) پارەو دارایی لەلایەن ھاوبه‌شیی ئامانجەکانی پەرەپێدانی بەردەوام لە هەریەکێ کوردستان KH وەزارەتی دەرەوێ هۆڵەندا، بە رێژە 50% پارەدارکردنی ھاوبه‌ش لەلایەن

Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands

